

WIADOMOŚCI TARNOWSKIE

Ilustrowany tygodnik polityczny, gospodarczy, społeczny i informacyjny.

Rok XI.

Tarnów, listopad 2015

Nr. 46

180 lat STAREGO Szpitala w Tarnowie

Budynek szpitala w latach 50. XX wieku

Niewiele jest szpitali w Polsce, które mogą szczycić się 180-letnią historią działalności. To okres, w którym w medycynie zmieniło się prawie wszystko – od sposobów leczenia, poprzez postęp wiedzy specjalistycznej, rozwój technologii medycznych, technik operacyjnych itd.

Dzieje tarnowskiego szpitala to od prawie dwóch wieków ciągła walka – walka o życie i zdrowie chorych, a jednocześnie walka o byt placówki i poprawę warunków leczenia. Szpital przetrwał okres epidemii, zrywów powstańczych, dwóch wojen światowych, nieustannie niosąc pomoc potrzebującym. Był najważ-

niejszą placówką leczniczą w regionie, na której ćwiczone wszelkie reformy w ochronie zdrowia. Wyszedł zwycięsko z wszelkich zawirowań historii. Dzisiaj to nowoczesny szpital na miarę XXI wieku. Placówka jest rozbudowana, gruntownie zmodernizowana, wyposażona w nowoczesny sprzęt medyczny, wysoko oceniana na rynku za jakość i bezpieczeństwo oferowanych świadczeń.

„Stary Szpital” to przede wszystkim jego kadra medyczna - jej wiedzy, umiejętnościom oraz zaangażowaniu tysiące mieszkańców zawdzięcza zdrowie i często życie. To tysiące - znanych

i bezimiennych - pracowników, którzy na przestrzeni minionych lat z oddaniem i pasją wykonywali swoje obowiązki. Dzięki nim Szpital cieszy się sympatią i uznaniem Tarnowian.

Jestem wdzięczny losowi, że mogłem przyczynić się do rozwoju Starego Szpitala – zbudowania nowych obiektów, zmodernizowania starych pawilonów, utworzenia nowych oddziałów – kontynuując dzieło moich poprzedników.

lek. med. Marcin Kuta
Dyrektor Specjalistycznego Szpitala
im. E. Szczeklika w Tarnowie

Personel oddziału wewnętrznego 1953 r.

Specjalistyczny Szpital im. Edwarda Szczeklika w Tarnowie jest jednym z najstarszych szpitali w Małopolsce. Został założony w 1835 roku z inicjatywy biskupa tarnowskiego ks. Franciszka de Paula Pischtka na Pogwizdowie, w budynku nieczynnego, starego browaru księcia Sanguszków. Był to okres szalejących epidemii tyfusu i cholery oraz klęsk powodzi i głodu, które pochłonęły w Tarnowie i okolicy setki ofiar. Szpital w początkowym okresie zajmował jeden budynek, w którym urządzono 12 sal dla chorych, na około 50 łóżek. Początkowo stanowił prywatną własność Instytutu Ubogich i Chorych. Pierwszym zatrudnionym na stałe lekarzem był dr n. med. Wilhelm Koch.

W 1849 r. szpital odpowiadał już wymogom sanitarnym obowiązującym w Cesarstwie Austriackim i to sprawiło, że został wciągnięty w urzędowy rejestr szpitali galicyjskich. Od tego okresu działał jako szpital publiczny i powszechny, a utrzymywany był z opłat za leczenie i pobyt chorych (tzw. „taksty szpitalnej”) oraz z budżetu miasta Tarnowa.

W latach 1860-1865 szpital został rozbudowany. Dzięki temu możliwe było zorganizowanie dwóch oddziałów szpitalnych: internistycznego z łózkami dla chorych zakaźnie oraz chirurgiczno - operacyjnego z pododdziałem położniczym. Szpital, posiadając 36 sal chorych na 168 łóżek, stał się jednym z największych szpitali w Galicji. Rocznie leczono tu około 1600 osób.

W latach 1907-1913 wybudowany został nowy pawilon chirurgiczny oraz rozbudowano i zmodernizowano stare budynki. Tym samym

powstały warunki umożliwiające funkcjonowanie 4 podstawowych oddziałów tj. wewnętrznego, chirurgicznego, ginekologiczno-położniczego i zakaźnego co sprawiło, iż tarnowski szpital znalazł się w gronie najbardziej wzorowo urządzonych szpitali krajowych. W kolejnych latach szpital był nadal sukcesywnie rozbudowywany. Z uwagi na rosnące zapotrzebowanie na leczenie – wybudowano i uruchomiono nowy pawilon zakaźny oraz płucny, dobudowano II piętro w budynku głównym. W 1938 roku placówka posiadała już 5 budynków, w których znajdowało się 300 łóżek i rocznie hospitalizowano już ponad 5 300 chorych.

Okres II wojny światowej był dla Szpitala Miejskiego czasem wyjątkowo trudnym i przełomowym. W pierwszych dniach września 1939 roku obiekty szpitalne zostały zbombardowane i zdewastowane, a niemal cały zespół lekarsko-pielęgniarski wraz z częścią rannych i chorych został ewakuowany. Pozostałych chorych przeniesiono do pomieszczeń szpitala żydowskiego, położonego po drugiej stronie ulicy. Szpital ten posiadał 100 łóżek i został wybudowany na potrzeby ludności pochodzenia żydowskiego, stanowiącej ponad 40 % ludności miasta Tarnowa. W grudniu 1939 roku doszło do połączenia obu istniejących ponad 100 lat a działających naprzeciwko siebie szpitali – szpitala miejskiego (wyremontowanego przez jeńców) oraz szpitala żydowskiego.

Po II wojnie światowej Szpital Powszechny w Tarnowie był w stanie kompletnej dewastacji – zniszczone budynki, zagrabione cenniejsze

urządzenia oraz sprzęt medyczny. Przez kilka pierwszych tygodni po wyjściu Niemców z Tarnowa nie nadawał się do użytku. Odbudowa i modernizacja budynków szpitalnych miała miejsce w latach 1945-1955, a po jej zakończeniu placówka licząca 634 łóżek stała się drugim pod względem wielkości szpitalem w województwie krakowskim.

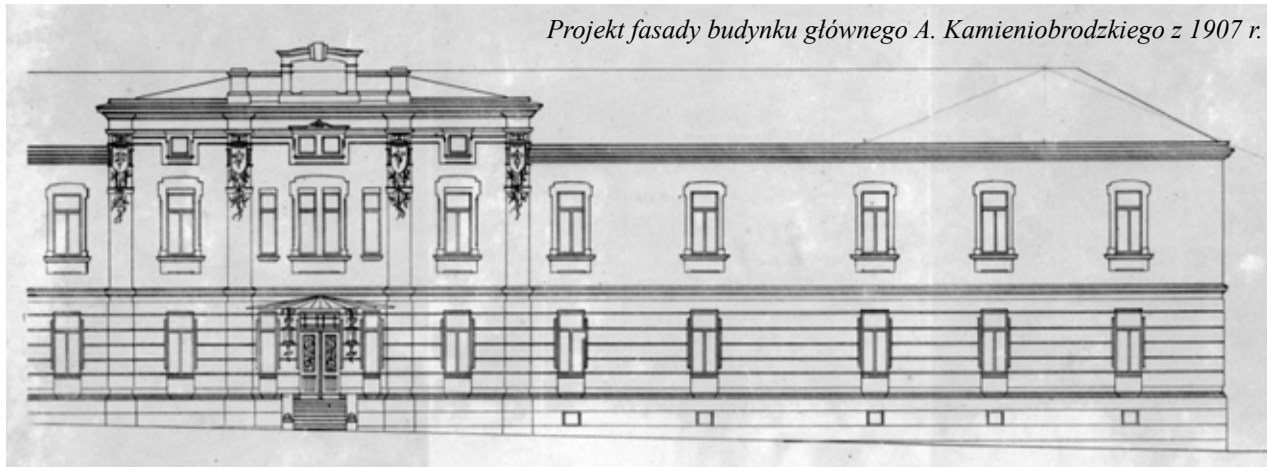
W okresie od 1952 do 1985 roku szpitalowi nadano imię Mieczysława Domańskiego – lekarza, zasłużonego działacza komunistycznego w Polsce, Francji i Hiszpanii. W roku 1952 zgodnie z prowadzoną w kraju polityką zdrowotną w Tarnowie stworzono tzw. „lecznictwo zespolone”, w ramach którego szpitalowi podporządkowano placówki leczenia otwartego. Z końcem 1955 roku – po 3 latach eksperymentalnego funkcjonowania nowego modelu leczenia - zdecydowano o powrocie do poprzedniej formy, gdyż ograniczone środki finansowe powodowały hamowanie rozwoju leczenia zamkniętego. W 1955 roku szpital posiadał już 634 łóżka rozmieszczone na 9 oddziałach specjalistycznych w 7 pawilonach – były to oddziały: wewnętrzny, chirurgiczny, ginekologiczno – położniczy z salą dla noworodków, zakaźny dla dzieci i dorosłych, pediatryczny, skórno-wenerologiczny, gruźliczy, okulistyczny, laryngologiczny. Rocznie leczono już ponad 14 tys. chorych, wykonywano prawie 6 tys. zabiegów operacyjnych oraz przyjmowano 1,7 tys. porodów.

W latach 60-tych szpital rozpoczął działalność dydaktyczno-naukową, stwarzając możliwość uzyskania specjalizacji lekarzy w podsta-

Kadra kierownicza szpitala – 1986 r.

Projekt fasady budynku głównego A. Kamieniobrodzkiego z 1907 r.

wowych naukach medycznych. Wprowadzono stałe i systematyczne szkolenie kadr lekarskich i pielęgniarskich. Utworzony został kolejny oddział tj. ortopedyczno-urazowy liczący 40 łóżek.

Mimo stałego rozwoju miejskiego szpitala – powstawania kolejnych specjalistycznych oddziałów – rosnące potrzeby mieszkańców Tarnowa i okolic w zakresie leczenia szpitalnego nie były w pełni zabezpieczone. Szacowano, że jest konieczność stworzenia dalszych około 800 – 850 łóżek, stąd podjęte zostały działania na rzecz rozbudowy istniejącego szpitala oraz budowy „nowego” szpitala.

W 1973 roku w ramach kolejnej reorganizacji służby zdrowia - na bazie szpitala utworzony został Zespół Opieki Zdrowotnej, scalający całość lecznictwa zamkniętego i otwartego. Zmiany administracyjne, które nastąpiły w kraju w 1975 roku tj. utworzenie 49 województw, sprawiły, iż Tarnów został miastem wojewódzkim, a Zespół Opieki Zdrowotnej w Tarnowie przekształcony został w Wojewódzki Szpital Zespolony w Tarnowie. W jego strukturze oprócz miejskiego Szpitala im. Domańskiego znalazły się: szpital w Tuchowie, miejskie przychodnie rejonowe, gminne i wiejskie ośrodki zdrowia z terenu powiatu tarnowskiego, sieć przychodni i poradni specjalistycznych, stacja pogotowia ratunkowego oraz pion pomocy społecznej obejmujący żłobki, dom dziecka, ośrodki opieki społecznej, a ponadto znajdujący się w toku budowy „nowy” szpital.

Rozbudowa szpitala była kontynuowana. W 1977 r. oddano do użytku pawilon I, w którym uruchomione zostały m.in. nowe specjalistyczne oddziały: neurologiczny oraz intensywnej terapii. Powstał oddział urologii. W 1980 r. otwarto pawilon II, do którego przeniesiono część od-

działów z innych obiektów oraz uruchomiono nowy oddział kardiologii. W 1983 roku przy oddziale wewnętrznym utworzono pododdział dializ. W 1987 roku uruchomiony został oddział intensywnego nadzoru nad noworodkami.

Zmiana polityki zdrowotnej w kraju uruchomiła z początkiem lat 90-tych proces „rozintegrowania” Wojewódzkiego Szpitala Zespolonego w Tarnowie - sukcesywnie wydzielano wszystkie włączone wcześniej placówki, w tym także „nowy” szpital. W 1994 r. do Szpitala Wojewódzkiego im. św. Łukasza przekazano kadrę i działalność 5 oddziałów szpitalnych: neurologii, pediatrii, urologii, laryngologii, okulistyki. Wraz z uruchamianiem innych oddziałów jednoimiennych, przeniesiona została także ze szpitala miejskiego duża część kadry medycznej - lekarzy, pielęgniarek, położnych, techników medycznych – szkolonej pod kątem potrzeb nowej placówki. Od czasu uruchomienia Szpitala Wojewódzkiego szpital miejski w potocznym użyciu mieszkańców Tarnowa funkcjonuje jako „stary” szpital i jest to pozytywne skojarzenie.

Od 1997 roku placówka nosi nazwę Specjalistyczny Szpital im. Edwarda Szczeklika w Tarnowie. Prof. n. med. E. Szczekliki był wybitnym internistą, kardiologiem, związanym z Ziemią Tarnowską.

W kolejnych latach placówka nadal stała się rozwija. W 2002 r. utworzono oddział kardiologii inwazyjnej, w 2009 r. – rehabilitacji, w 2010 r. – zakład opiekuńczo-leczniczy.

W latach 2005-2015 „stary” szpital całkowicie zmienił swoje oblicze. Wszystkie oddziały szpitalne oraz pracownie diagno-

styczne gruntownie zmodernizowano i wyposażono w nowoczesny sprzęt medyczny. W latach 2014-2015 wybudowany został nowy pawilon zabiegowy, z którego wychodząca sieć przewiązek komunikacyjnych łączyła wszystkie pawilony lecznicze. Dobudowano ponadto jedną kondygnację nad pawilonem II, do której przeniesiono oddział zakaźny dzieci; tym samym wygaszono działalność leczniczą w budynku dawnego szpitala żydowskiego.

W 2015 roku szpital jest znowu własnością miasta Tarnowa. Ma 13 oddziałów, liczących 400 łóżek. Rocznie leczy się tutaj 16 tys. pacjentów, a na świat przychodzi około tysiąc nowych mieszkańców.

W murach i przeszłości „Starego Szpitala” zawierają się dzieje mieszkańców Tarnowa – tysiący pacjentów oraz lekarzy, pielęgniarek i innych pracowników szpitala. Oni swoim życiem i pracą pisali i piszą historię tej najstarszej placówki medycznej w naszym mieście.

Rok I.

Tarnów, dnia 1 maja 1881

Nakład drugi.

Nr. 1.

Warunki przedpłaty:

V Tarnowie	rocznie 2.50	1.25	0.68 ct.
Na Prowincyi	8.—	1.50	.75 „
V Niemczech	6 m. półroc. 8. m.	1.50	fg.
V Rep. franc.	8 fr. półroc. 4. fr.	2. frnk.	

Numer pojedynczy 12 centów.

Inseraty przyjmują się po 5 centów od wiersza drobnym drukiem (petit).

POGON

PISMO EKONOMICZNO SPOŁECZNE.

Wychodzi co tydzień i 16go.

Redakcyja i Administracyja w drukarni Józefa Pięta przy placu katedralnym l. 4 — 7 w Tarnowie.

Prenumeratę przyjmuje:

Administracyja „Pogoni“ w Tarnowie, oraz urzęda pocztowe w Galicyi. Rękopismów nie zwraca się lecz niaszczy

Sztuczne oko

wstawione

A. Berkowitsa z Wiednia jest delikatnym na wzór żywego oka z wianością naturalną sprowadzonym utworem z najlepszej emalii, ruchome i wyraziste.

Daje się ono łatwo wstawić bez żadnej operacyi i bez najmniejszego bólu, chociażby jama oczna po stracie oka w jakikolwiek sposób się smienila. Przynależ ten jest przystępny dla każdego, albowiem cena jest nader mierną. Pan A. Berkowitsa satrzyma się w swoim przejeździe dnia 5 i 6 października b. r. w Krakowie w Hotelu Polera, dnia 8 i 9 we Lwowie, w hotelu Żorza, 11 i 12 w Czesławicach w hotelu pod „Czarnym orłem“.

Wszelkich nauk lekarskich

Dr. F. Grodecki

b. sekundaryusz w szpitalu Wiedeńskim, c. k. lekarz wojskowy starszy przy rezerwie, lekarz szpitalny w Tarnowie

ordynuje od godz. 10 do 12 rano i od 8 do 4 po połudn. w gmachu szpitala powaz. w Tarnowie.

Leczy także wszystkie choroby sąbów. — Ubogich leczy bezpłatnie.

Sprawy powiatowe i gminne.

Z Rady miejskiej.

Dnia 13 bm. odbyło się posiedzenie Rady powiatowej pod przewodnictwem burmistrza p.

PODZIĘKOWANIE.

Powodowana szczerą wdzięcznością, składam tą drogą stokrotne „Bóg zapłać“ Wielmożnemu Dr. Józefowi Silbigerowi za Jego staranne, gorliwe i umiejętne zabiegi okoliczności wyleczenia mnie z przewlekłej choroby, jakkolwiek inny lekarz zwątpiłszy — ustąpił.

TERESA MARCZUKOWA.

ubogich miejscowych. Dostawa artykułów żywności do szpitala powszechnego.

Do I. działu dostawy (leguminy) zgłosiło się czterech licytantów. Najkorzystniejszą ofertą złożył Salomon Bienenstock i komitet wnosi o zatwierdzenie jego oferty. Po licytacyi wybił drugą ofertę dotychczasowy dostawca Kōnigsdorf, w której zniża swe żądania pierwotne, ale mimo to oferta jego o 41 złr. rocznie jest wyższa. Po przemówieniu dra Ringelheima i wykazaniu, że oferent ten dostarcza żywność dobrą i rzetelnie, Rada uchwała przyjąć jego ofertę na r. 1887.

Do II. działu dostawy (mięso) zgłosiło się dwóch oferentów, a to Mester i Hirsch. Ofertę niższą Mestera zatwierdza Rada zgodnie z wnioskiem komitetu szpitalnego.

Do III. działu (wino) zgłosiło się dwóch oferentów: Brand i Haber. Komitet wnosi o postąpienie w tej sprawie tak jak i zeszłego roku. A to uda się p. burmistrz z dwoma radnymi i dyrektorem szpitala do piwnic handlarzy, gdzie obiorą beczkę wina, które zarząd ściągnie do butelek i przechowa w piwnicy szpitalnej. Ten sposób okazał się najkorzystniejszy. Rada zgadza się na ten wniosek.

Dział IV. masło i jaja objął oferent Mojżesz Blumenfeld.

Dział V. Dostawę chleba powierzono Tomaszowi Wróblewskiemu, dotychczasowemu dostawcy, który w dodatkowej ofercie zniżył nieco (na 1 kg. chleba 1/2 ct., na bułkach 1/4 ct.) swoje wygórowane żądania.

Do licytacyi wydzierżawienia prawa poboru

Ogłoszenie.

Dnia 11 listopada 1912 roku odbędzie się w szpitalu wojskowym w Tarnowie licytacja dostawy mięsa na rok 1913.

Bliższe szczegóły zawierają ogłoszenia w Tarnowie rozlepione.

Tarnów, dnia 25 października 1912.

Zarząd szpitala wojskowego w Tarnowie.

Dobrodziejem biednych i chorych,

znajdujących się w Domu Nieuleczalnych w Tarnowie będzie każdy, kto zakupi:

1. Obraz św. Walentego, Patrona od chorób. Wspinała wielka fotografia kolorowa fol. 36x52. Cena 2 K.
2. „Sto rad i upomnień“ w pięknej oprawie, nader miły upominek dla młodych Pań i Panien. Cena 1 korona.
3. Msza za umarłych. Siedm. melodij ze słowami polskimi na organ lub na 4 głosy — z aprobatą Biskupią. Cena 2 korony. — Ceny rozumieją się z przesyłką pocztową.

Zgłoszenia uprasza się adresować:

Zarząd Domu Nieuleczalnych w Tarnowie.

Lekarze

polecają jako znakomity środek przeciw kaszlowi

Kaisera Karmelki piersiowe

Miliony ludzi używa na

Kaszel

chrypkę, katar i zapalenie, dławicę i koksus, również jako środek przeciw przeziębieniu.

6100 not. uwierz. świadectw lekarskich i prywatnych ręczą za pewność skutków.

Bardzo smaczne i przyjemne w użyciu bombony. Pakiet 20 i 40 kask. Paczka 60 kask.

Do nabycia w aptekach: M. Adiera, Wł. Figiera, J. Niesiołowskiego, Ig. Reicha, J. Sokalskiego i w drogueryach Wł. Bracha i L. Gostkiewicz.

SIROLIN' ROCHE

znakomicie działa nawet w przewlekłych Nieżytach płuc, w Grypie.

Zdrowe płuca. Wspinały apetyt. Chroni od gruźlicy

Kaszel i chryпка znikają po użyciu cunosowych z okolic Gasteinu z książeczką arcybiskupiej apteki Dr. W. A. Sedlitzky & Co. w Sołnogrodzie. Do nabycia we wszystkich aptekach. 1 paczka 30 h.